

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 172. — ŠTEV. 172.

NEW YORK, SATURDAY, JULY 23, 1932. — SOBOTA, 23. JULIJA 1932

VOLUME XXXX. — LETNIK XXXX

RAZOROŽITVENA KONFERENCA SE BO ODGODILA

FRANCOSKI SOCIJALIST RENAUEL JE V ŽENEVI ODLOČNO OBSODIL REŽIM BENITA MUSSOLINIJA

Italijani zahtevajo zadoščenje za Renaudelove medklice. — Proč z morilci Matteottija! — Zborovanje Medparlamentarne Unije se bo šele tedaj nadaljevalo, ko bo ta zadeva rešena. — Nemčija zahteva enakopravnost, in nemški delegatje prete, da bodo zapustili razorožitveno konferenco.

ZENEVA, Švica, 22. julija. — Tekom današnje seje Medparlamentarne Unije, ki zboruje poleg dvorane, v kateri se vrši razorožitvena konferenca, je prišlo do zelo razburljivega dogodka.

Ko je govoril italijanski delegat Carlo Costagna, ga je prekinil francoski socijalist Pierre Renaudel s klicem: — Proč z morilci Matteottija!

Costagna je baš hvalil prednosti fašističnega režima, ko ga je Renaudel opomnil na enega mnogih zločinov, ki jih imajo na vesti Mussolini in njegovi pomagači.

Iz sosedne dvorane so prihiteli italijanski delegati, ki zastopajo Italijo na razorožitveni konferenci, in malo je manjkalo, da ni prišlo med Francozi in Italijani do hudega pretepa.

Glavni italijanski delegat Italo Balbo je takoj telefoniral svojemu gospodarju v Rim ter dobil naročilo, naj takoj zahteva od Francozov zadoščenje. Ako Francozi ne dajo popolnega zadoščenja, mora italijanska delegacija nemudoma odpotovati.

Renaudel se pod nobenim pogojem ni hotel opravičiti. Ko so ga pozivali, naj vzame besedo nazaj, je mirno odvrnil: — Nikakor ne. Pod nobenim pogojem. Brez skrbi smo lahko, da Italijani ne bodo dali Medparlamentarni Uniji ricinovega olja.

Francoska delegacija je rekla italijanski, da nikakor ni odgovorna za Renaudelove medklice.

Sir Eric Drummond, generalni tajnik Lige narodov je obvestil voditelje delegacij, da se bodo razprave šele tedaj nadaljevale, ko bo ta zadeva rešena v oboje stransko zadovoljstvo.

ZENEVA, Švica, 22. julija. — Nemški delegati so pretili danes v Ženevi, da bodo odšli z mednarodne razorožitvene konference ter se postavili na stran italijanskih delegatov, ki nikakor niso zadovoljni s sklepom, da bi se konferenca odgodila.

Rudolph Nadolny, zastopnik Nemčije je rekel: — Če se bo konferenca po odgoditvi jeseni zopet sestala, nemški delegati ne bodo navzoči. Prišli bomo le v slučaju, da nam bo priznana popolna enakopravnost z drugimi narodi sveta. Pravica enakopravnosti je eden temeljnih principov, na katerih temelji Liga narodov.

Za Nadolnyjem je govoril francoski ministrski predsednik Edouard Herriot. Govoril je, kakor običajno, o varnosti, ki jo mora biti deležna Francija. Do slične varnosti so upravičene tudi vse druge države.

Italijanski general Italo Balbo je dejal, da zaključna izjava razorožitvene konference nikakor ni zadovoljila Italije. Svet že več mesecev nestrno čaka definitivnega uspeha, faktično se pa ni ničesar doseglo.

PARIZ, Francija, 22. julija. — 'L'Ere Nouvelle' glasilo levičarskih strank, popolnoma odobrava medklice francoskega socijalističnega poslanca Renaudela.

List je objavil uvodnik z naslovom "Bravo Renaudel!"

V članku je med drugim rečeno: — Nastop in besede socijalističnega poslanca moramo nadvse

Tovarne so se začele odpirati

VETERANI MORAJO IZ WASHINGTONA

Hoover je ukazal, da mora zadnji veteran oditi iz Washingtona do 4. avgusta. — Veterani se ne brigajo za odredbo.

Washington, D. C., 22. julija. — Predsednik Hoover je dal veteranom armadi dva tedna časa, da odide iz Washingtona.

15.000 razcepam in lačnim veteranom, ki so v Washingtonu že tri mesece, je bilo odločno povedano, da morajo oditi iz Districta of Columbia najkasneje do poldne 4. avgusta.

Kdorkoli bo čez ta čas še ostal v mestu, bo aretiran in obsojen na šestmesečno prisilno delavnico pod obdolžbo potepuštva.

Hooverjevo odredbo, ki je šla skozi komisariat Districta of Columbia, so veterani izžvižgali.

Tukaj bomo, dokler pekne ne zmrzne. — je rekel stotnik Doak Carter in pripadnik vrhovnega poveljnika W. Watersa.

Tukaj bomo, ko bo predsednik Hoover zapustil Belo hišo 4. marca. — je rekel Owen Lucas iz Bronx.

Hooverja nismo vprašali, ako smemo priti. — je siknil poveljnik Waters. — in mu tudi ne dovolimo, da bi nam rekel, da odpotujemo.

Tukaj bomo ostali, ako je Hooverju prav ali ne. Ako misli, da nas more pregnati, naj poskusi! Toda mislim, da tega ne more!

Hoover naj bo vesel, da še nismo sklenili, da se naselimo v praznih sobah njegove palače. — je rekel John Pace, voditelj leve stranke veteranov.

Zanj je boljše, da nas ne draži, kajti sicer bomo pograbili svoje postelje in bomo šli naravnost na trato pred Belo hišo, tako da nas bo mogel dobro videti!

Veterani se prav nič ne zmenijo za poročilo, da prihaja iz Pittsburgha mnogo solznih bomb, ročnih granat, ki se posebno rabijo pri izgredih. Vse to je naročil washingtonski policijski komisar.

Hoover je že pričel izvrševati svoj načrt, kako pognati veterane iz Washingtona, s tem da je ukazal, da morajo veterani v 24 urah "izpremeniti" vsa vladna poslopja, v katerih so nastanjeni.

Drugo, ako nam odkažejo druge prostore, kjer se moremo izseliti. — je rekel Waters. — Drugače se ne izselimo.

Veterani so sklenili, da prireditelj demonstracije pred Belo hišo v protest zaradi odredbe, da se morajo izseliti.

VEČJA BREZPOSELNOST NA NEMŠKEM

Berlin, Nemčija, 22. julija. — V Nemčiji je bilo 15. julija 5.492.000 brezposelnih ali 16.000 več kot pred dvema tednoma.

pohvaliti. On je izrazil mišljenje pravih demokratov in resničnih branilcev parlamentarnega režima.

List je nadalje ugotovil, da so uradni zastopniki fašističnega režima večkrat javno klicali: — Proč s Francijo!

OBLEGANJE PREMOGOVNIKA

Unijski delavci oblegajo 27 skebov v majni. — Skebi so 30 ur brez hrane. — Vojaštvo stoji pripravljen.

Dugger, Ind., 22. julija. — Tri stotnje narodne garde so kampašale v bližnjem parku, ko je nad 700 unijskih piketov, ki so izžvižgali, da bi jih policija aretirala, da bi dobili kaj jesti, oblegalo 27 skebov, ki so delali v Hoosier Mine.

Skebi so zaprti v majni, ki se nahaja na šest akrov obsežnem ozemlju. Držnili so se iti na delo skozi vrste unijskih piketov in nekateri še vedno delajo v rovu in so lačni ter se ne upajo iz rova. Ze več kot 30 ur ne uživajo ničesar drugega kot vodo.

Na kompanijskem ozemlju okoli rova se nahaja 700 unijskih piketov. Tudi piketi so lačni. Pri sebi imajo revolverje in puške. Sodnijski odredbi, ki prepoveduje piketiranje, se niso uklonili ter izživajo policoje, da jih aretirajo. Klicali so skebe, da pridejo iz jame in se bojujejo.

Izven kroga piketov je več gledalcev, samo nekaj milj od majne pa taborijo vojak, ki so pripravljeno, da vsako minuto vkorakajo v nevarni kraj.

Na kompanijski zemlji je več strogih pušk in piketi so pripravljeno takoj rabiti jih, kadar bi se prikazal kak lačen skeb iz rova.

Samo en napaden korak in Bog nam pomagaj! — je rekel šerif Williams. — Imeli smo take nemire že pred leti in marsikdo izmed nas se more še spominjati, kaj se je zgodilo. Mogel bi aretirati vsakega piketa, toda to bi pomenilo, da se prične boj. Mogel bi dati vojakom ukaz, da vkorakajo, toda to bi bilo znamenje za streljanje. Dokler ni nobenega nasilja, bom pustil, da vse tako ostane, kakor je.

Že več mesecev vre v premo-garskih okrajih zapadne Indiane. Več tisoč premogarjev je brez dela ter čakajo, da se poravnava spor zaradi plač. Družine so že več dni lačne.

Pod temi razmerami so nekateri lastniki skušali obratovati svoje majne z neunijskimi delavci. Unijski delavci so protestirali, pričeli piketirati majne, bili so pozvani, da se umaknejo, čemur se niso pokorili, temveč so celo zahtevali, da jih aretirajo in dajo hrano. Šerif Williams je v soboto aretiralo 108 piketov, jih je hranil en dan, nato pa jih je izpuštil, ker je v njegovi ječi prestopra samo za šest oseb, in v blagajni za take izdatke ni denarja.

Spočetka je bilo obkoljenih 31 skebov, toda štirim se je posrečilo splaziti se na prosto skozi vrste piketov, v jami jih je ostalo še 27 in se ne upajo na dan.

Varočite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

ZASTRUPLJENJE S SLABO HRANO

350 oseb zastrupljenih na pikniku. — Ko se je izletni parnik vrnil, je bilo 20 oseb nezvestnih.

Washington, D. C., 22. julija. — Na izletnem parniku Charles MacAlister jo reki Potomac je vsled pokvarjene hrane bilo zastrupljenih 350 izletnikov.

Washingtonske bolnišnice so prenapolnjene. Nesrečne žrtve so v ambulanah pripeljali v bolnišnice, kakorhitro je prišel v pristanišče izletniški parnik iz letovišnega kraja nasproti Mount Vernon.

Zdravniki so mnjenja, da bo moralo najmanj 150 ljudi ostati nekaj dni v bolnišnicah. Velika zmešnjava je zavladala, ko so policijski uradniki iskali sorodnike. Nekateri so bili prepeljani v to drugi v drugo bolnišnico.

Na izletu je bilo okoli 1200 oseb. Izlet ste organizirali dve washingtonski mlekarne. Izletniki so jedli razne vrste solato, sandviče in slične stvari.

Okoli 30 oseb je bilo nezvestnih, ko je parnik priplul v pristanišče. Okoli 150 jih je navzile temu, da so si pokvarili želodec, šlo domov.

Proti večeru je drug parnik pripeljal okoli sto izletnikov in tudi med njimi jih je nekaj zbolelo.

Bolnišnice so morale po hodnikih pogrniti plahte, na katere so položili bolnike. Poklicani so bili vsi zdravniki in nekateri so bili na pomolu, še predno je prišel prvi parnik.

Med zastrupljenimi je bilo tudi več otrok in nastala je velika zmešnjava, ko so bili ločeni od svojih starišev.

HČI OČETOVA SUŽNJA

Camden, N. J., 22. julija. — Majhna, 12 let stara deklica — Lena je nastopila pred sodnikom in je povedala, kako jo je njen oče mučil dve leti s tem, da jo je privezal z verigo k mizi, da je sekla več zastorov za svetilke, katere je prodajal.

Njen oče Anthony Persiana ji ni niti dovolil dovolj spanja, samo da je več našivala.

Sodnik je odredil, da bo otrok poslan v Camden Detention Home in je zagrozil očetu, ki ima še pet otrok, da ga bo pustil vzkovati v verige, ako bo še kdaj slišal kaj takega o njem.

GRANDI JE IMENOVAN ZA POSLANIKA

Rim, Italija, 22. julija. — Prejšnji italijanski zunanji minister Dino Grandi je bil imenovan za poslanika v Londonu. To imenovanje je bilo uradno naznanjeno v uradu zunanjega ministrstva, ki ga je prevzel Mussolini, ko je izpremenil ves svoj kabinet.

Grandi, ki je star 37 let je nastopil enomesečno počitnice. Kadar se vrne, bo odpotoval v London. V Londonu je poslaniško mesto prazno že šest mesecev, odkar je umrl poslanik Antonia Chiamontee-Bordonaro, ki je bil poslanik pet let.

IZ RAZNIH MEST POROČAJO O OBNOVITVI OBRATOVANJA

ALBANY, N. Y., 22. julija. — Predilne tovarne v Stillwater in Averill so pričele delati. V njih je zaposlenih nad 300 delavcev. Tovarne v Stillwater so bile zaprte tri tedne, lansko leto pa so le deloma obratovali. Faith Knitting Mills v Averill bodo delale stalno.

Easton, Pa., 22. julija. — Prvikrat v petih mesecih dela v polnem obsegu Gunning Silk Mill, kjer je zaposlenih 160 delavcev. Tovarna obratuje noč in dan. Na rokah je naročil, da bo dovolj dela za več mesecev.

La Fayette, Ga., 22. julija. — Consolidated Textile Corporation, katere tovarne so bile zaprte nad en mesec, prične z delom v ponedeljek. Delo bo dobilo več sto delavcev.

Duluth, Minn., 22. julija. — Trije plavži American Steel & Wire Co., ki so stali mrzli od 15. marca, bodo pričeli z delom 1. avgusta. Zaposlenih bo 200 delavcev.

Ambridge, Pa., 22. julija. — Ker je dobila American Bridge Company naročilo za 20.000 ton jekla, je družba zaposlila 150 delavcev.

Philadelphia, Pa., 22. julija. — Zvezni ravnatelj urada za delo naznanja, da se je po celi Pennsylvaniji izboljšalo delo pri zgradbah in cestah. Mnogo ljudi, ki po več mesecih niso imeli dela, sedaj zopet delajo.

Buffalo, N. Y., 22. julija. — Zidari in polagalci mramorja so sklenili, da bodo znižali tedensko delo na dva in pol dneva. Vsled tega bo zaposlenih še enkrat toliko delavcev. Vsak bo dobil \$25 tedenske plače mesto dosedanje plače \$50.

KONFERENCA MED YOUNGOM IN ROOSEVELTOM

Albany, N. Y., 22. julija. — Jutri bosta razpravljala Owen D. Young in governor Franklin D. Roosevelt o mednarodnih vprašanjih. Young, ki je priznan strokovnjak za reparacijska vprašanja, se bo z Rooseveltom prvič sestel izza časa, ko je bil slednji nominiran za predsedniškega kandidata.

MORILEC SI JE KONČAL ŽIVLJENJE

Harrisburg, Pa., 22. julija. — V tukajšnji okrajni jetnišnici se je obesil 31-letni B. Godleski. Godleski je priznal, da je usmrtil, tri male otroke.

15 DELAVCEV USMRČENIH PRI KOLIZIJI

Mexico City, Mehika, 22. julija. — Petnajst oseb je bilo usmrčenih, večje število pa ranjenih, ko je v predmestju Tacuba kolidirjal vlak s karo poulične železnice, v kateri so se nahajali sami delavci.

ODPOKLICAN ITALIJANSKI POSLANIK

Istanbul, Turčija, 22. julija. — Mussolini je odpoklical poslanika v Angori barona Pompeo Aloisi, ki bo imenovan na važno mesto v novem Mussolinijevem kabinetu.

BOLIVIJA SE BOJI VOJNE

Razglasila je vojno stanje. — Odpoklicala je mirovne delegate iz Združenih držav.

La Paz, Bolivia, 22. julija. — Bolivijska vlada, katero navdušeno podpira prebivalstvo in vojaštvo, je razglasilo ob Gran Chaco meji vojno stanje vsled spora s Paraguay.

Obenem je tudi vlada odpoklicala svoje mirovne delegate s konference v Washingtonu, kjer ste obe državi hoteli skleniti nenapadno pogodbo.

Bolivijsko prebivalstvo misli, da je vojna blizu vsled spora, ki je že pred tremi leti skoro dovel do vojne med obema malima južno-ameriškim republikama.

V vojaške tabore je prišlo več tisoč mladeničev in brez števila žensk se je že priprililo za službo pri Rdečem križu.

Priglasila sta se tudi ameriška zdravnik dr. James Price in dr. Frank S. Beck ter mnogo tujcev za tehnično službo.

Razne tvrdke so ponudile za armado živeč. Častniki Comacho in Abasco polkov so sporočili vlad, da se odpovedo svoji plači za čas vojne in da so zadovoljni, ako dobivajo samo kruh in tobak.

Na seji kabineta pod predsedništvom predsednika Daniela Salamancja je bila sprejeta naslednja resolucija:

— Z ozirom na zapletljaj, ki ogrožajo narodni mir in z ozirom na oboroženi nastop na jugovzhodu, je potrebno, da se izdajo izvanredne odredbe in vsled tega razglašajo kabinet vojno stanje po celi republik.

Nato je bilo naznanjeno, da bodo mirovni delegati takoj odpotovali iz Washingtona. Paraguayski delegati so se prej zapustili konference, toda na prigovarjanje zastopnikov nevtralnih držav so se vstavili v New Yorku, da po-čakajo na nadaljni razvoj in na nadaljna navodila.

MEHIŠKI PREDSEDNIK SE JE VMEŠAL V ŠTRAJK

Mexico City, Mehika, 22. julija. — Predsednik Ortiz Rubio je posegel v dva štrajka, ki zelo ovirata mehiški promet. Stavkujočim uslužbencem poulične železnice je zapovedal, da se morajo do večera vrniti na delo, obenem pa izjavil, da bo vlada prevzela obratovanje Southern Pacific železnice.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

WEST 100 STREET NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

GIOVANNI PAPINI:

PRIPovedovanje o OTOKU

V soboc zvečer se je pojavil pred menoj inoz, ki ga nisem videl do-
brih dvajset let. S Patom Cairness-
som sva bila prestala prve čase
svojega prihoda v Frisku glad in
strah. Večkrat me je duhoviti in
dobrodušni Pat rešil iz krepiljev
obupa. Ko sem pa prisel v ori-
jentaliska mesta, nisem o njem ni-
česar več slišal.

Nisem ga poznal, ko je prišel mi-
ni povedati svojega imena. Izpre-
menil se je bil po barvi in menda
tudi po telesu. Bil je trs bele polti
in postal mi je hrast rjave barve.
Potoval je po svetu, prva leta iz
potrebe, potem pa iz radovednosti.
Nj kraja, ki bi ga ne bil videl, mor-
ja, ki bi ga ne bil prevozil in poti,
ki bi je ne bil prehodil. Govori osem
jezikov in dobrih dvajset narečij.
Bil je padja morskih razbojnikov,
trgoval je s kačami, bil vrhovni ča-
rovnik, lažni budistični menih in
vodnik po pustini — skratka pečal
se je z vsem, kar prinaša kaj izpre-
membe.

Na svojem potovanju je odkril o-
tok, ki mornarji in zemljepisci še
niso vedeli zanj. Bil je otok Tihega
oceana, za spoznanje večji od otoka
Sandwich južno od Nove Zelandije.
Na njem prebiva nekaj sto papu-
anskih otočanov, ki so prispeli tja
pred mnogimi stoletji na svojih
barkah.

— Posebnost tega otoka, — mi je
pravi Pat Cairness, — ni v njegovi
obliki, niti v njegovih prebivalcih,
temveč v tem, da so poglavari ple-
mena če davno spoznali, da more
otok preživeti samo določeno šte-
vilo prebivalcev, in sicer 700 se-
demdeset. Velik del hribovite zemlje
je nerodovit, v morju pa tudi ni
posebno mnogo rib. Od zunaj ni
mogoče ničesar dobiti, ker po nji-
hovem prihodu se nihče ni pristal
pri otoku, a vauki prvotnih pre-
bivalcev niso več znali graditi čol-
nov.

Zato je zbor poglavarjev že v
pradavnih časih razglasil preču-
den zakon, da mora namreč vsake-
mu novemu rojstvu slediti smrt
tako, da bi bilo prebivalcev vedno
samo sedemsto sedemdeset. To je
menda enistveni zakon na svetu in
nad njim strogo bedi svet starcev,
ebstoječ iz čarovnikov in vojščakov.
Kakor v vseh državah sveta pre-
seda tudi na tem otoku porodi na-
ravne smrti in tako mora pleme
vsako leto ubiti deset ali dvajset
nesrečnih, s sveta izključenih oto-
čanov. Strah pred lakoto je vsilil
paplanskim oligarhom izum zelo
grobege, toda točnega štetja. En-
krat na leto, spomladi, se zbora, da
prebratje seznam rojenih in umrlih.
Če je, recimo, dvajset novorojenčkov
in osem umrlih, se mora dvanaest
živih žrtvovati za obči blagor.

V starih časih je zadela smrt naj-
starejši, ker pa imajo v svetu pogla-
varjev starci večino, so uredili to
stvar tako, da je odločitev prepuš-
ča usodi. Vsak prebivalec ima le-
seno tablico, ki je na nji izrezljano
ali s hieroglifom napisano njegovo
ime. Ko napoči strašni dan, se zbe-
ro legitimacije živih in star čoln, za-
kapan pred kolibo sveta, in najsta-
rejši čarovnik jih dobro premeša z
veslom. Pcteni izpuste nalašč v ta
namen dresiranega psa, ki skoči v
čoln, vzame iz njega toliko tablic,
kolikor jih je treba, in jih po vrsti
izroči čarovniku. Izrečeni imajo tri
dni časa, da se poslovo od svojcev
in si končajo življenje na n.čin, ki
jim najbolj ugaja. Če ostane čez tri
dni še kdo, ki ni imel poguma kon-
čati si življenje, ga zgrabijo štirje
najmočnejši moške, ga potlačijo v
meh, obteže s kamenjem in vržejo
v morje.

Človek mora živeti nekaj časa
med temi ljudmi, če hoče razumeti
vso strahotnost ter vse tragične in
groteskne posledice tega zakona.

Vsaka žena, ki opazi, da je noseča,
se zapre v svojo koč in se ne upa
nikamor pokazati. Noseča žena je
sovražnica, vsi bi jo sovražili. Vsak
otrok pomeni javno nevarnost. Pa
tudi mati in oče nista varna, da u-
soda ne določi nje ali njega, da se
usmrti in umakne otroku.

Na otoku je tudi zelo razširjen u-
mor, ker morilci mislijo, da bodo iz
ravnali število porodov in da se
vsaj za nekaj časa izognejo stra-
šnemu presenečenju usode. Zreba-
nje žrtvovanih je najstrašnejše
zborovanje, kar sem jih kdaj vi-
del. Bil sem na enem takih zboro-
vanj in napravilo je name zelo ža-
lost in mučen vtis. Sprva se sku-
šajo nekateri skriti v pečinah, da
bi ušli nevarnosti. Toda otok je
majhen in budnost je v interesu
vseh: odsotnost poveča nevarnost
prisotnih. Nekatere morajo siloma
priginiti na zborovanje in videl sem
jih, kako so se obupno branili od-
dati tablico s svojim imenom. Ta-
krat jih je bilo samo devet odveč
in videl sem, da nihče ni sprejel
strašne odločitve usode vdano. Ne-
ka mlada žena se je krčevito opri-
jemala poglavarjevih kolen in pro-
šila usmiljenja. Imela je še majhno
dete in solzni oči je prosila, naj
puste živeti še leto dni, da ne
ostane dete samo. Že priletni mož
je zadrževal, da je težko bolan in da
bo itak kmalu umrl, toda prosil je
usmiljenja, češ, naj mu dovolijo
umreti naravne smrti. Neki mlade-
ni je mlo prosil, naj ga puste ži-
veti, ker je jedina opora stare ma-
tere in treh bratov ki še niso zmo-
žni dela. Roditelji so krčevito pla-
kali, ker je bilo med izrečanimi
njihovo zadnje in najlepše dete.
Dekle je prosilo naj počakajo vsaj
do njene svatbe: hotelo se je čez
nekaj dni poročiti in ni hotelo u-
mreti, ne da bi izpolnilo bodočemu
možu dano obljubo. Nek starec.

član sveta, se je skušal rešiti, češ;
da on edini pozna tajno potrebno
plemenu za življenje; in če ga u-
smrte, je iz osvete nikomur ne bo
odkril.

Tri dni se je razlegal po vsem o-
toku samo jok. Toda zakon e neiz-
popen in ne pozna odlašanja. Samo
v enem primeru se lahko izrežebani
reši: če je pripravljen kdo drugi u-
mreti namesto njega. Toda doma-

čini so mi pravili, da se to skoraj
nikoli ne pripeti.

Tretjega dn se je ubilo že sedem
obsojencev, a četrtega dne so vrgli
zgoda jzutraj vprico vsega molče-
čega ljudstva v morje samo dve
vreči.

Pat Cairness mi je pravil še mno-
go drugih zgodb, toda to sem si
zaradi njene posebnosti najbolj za-
pomnil.

IZREDNI POKLICI

Kakar naletimo na ljudi, ki se
bavijo z nenavadnimi poklici, se
vprašamo, kaj jih je privedlo do
tega.

Lovilec podgan, tolkač, specija-
list za mačje meso in še drugi enaki
spadajo gotovo med izredne pokli-
ce, do katerih so jih privedle raz-
mere, starost, onesposobljenost za
drugo delo itd.

Tolkač, ali po angleško Kocker-
up, je oni, ki si služi svoj kruh s
tem, da v zgodnjih jutranjih urah
budi ljudi, kateri morajo ob štirih
treh, ali celo dveh ponoči po svoj-
jih opravilih. Razni mestni usluž-
beni, tržni nadzorniki, delavci pri
plinskih napravah morajo biti na
svojih mestih ob navedenih urah.
Tolkač mora skrbeti, da ne zaleži-
jo. Zato ne prejema posebnega mu-
go plače, ali, ako ima dosti "abo-
nentov" se izhaja za silo, 1 šiling
tedensko, toda ako ima 50 naroč-
nikov ima že prav lepo plačo.

Skoro vsaka hišna vrata na An-
gleškem imajo tolkača. V "Božični
pesmi" opisuje Dickens tak tolkač
do natančnosti. Lahko pa se pripeti
knockerju tudi kaka pomota.
Neki tak klicar je dobil novega
abonenta ter ga jel klicati točno
ob dogovorjenem času. Nihče so-
mu ni odzval, toda tolkači niso iz-
med onih, ki takoj vržejo puško v
koruzo. Tolkel in žvižgal je, dokler
se ni odprlo okno in se prikazala
kuštrava ženska glava. "Čemu pa
razgrajate ob tej nenevarni uri,"
ga je nahnula. "Mr. Smitha mo-
ram ob treh poklicati." Poberite se
odtod, pijana klada, tu ni nobene-
ga Smitha" in zaprla je okno. Po-
kliač, ki ga je vrišč privabil, je tol-
kacu razložil, da stanuje g. Smith
v sosednji ulici.

Slični poklici imajo starejši mo-
žje, ki pazijo na čakajoče avtom-
obile pred hoteli in kavarnami. Tr-
govske hiše, ki imajo po več avto-
mobilov, imajo nočne čuvaje, ki ni-
majo drugega posla, kot da pazi-
jo, da se nihče ne prikrade k av-
tomobilom.

Nenavaden in za naše razmere
kaj nepojmljiv poklic je oni, pro-
dajalec mačjega mesa. Marsikdo
si bo mislil, da je to nemogoče in
vendar je res. V Londonu in tudi
po drugih mestih jih je mnogo, ki
se pečajo s tem, da love mačke, jih
derejo in meso razpečajo. Naj-
več seveda po breznicah in ubožnih
delih mest. Trgovina z mačjim me-
som naravnost evete in je povpra-
ševanje po njem stalno.

Kaj čuden in nezaviljiv je po-
klie podganolovec. Toda, izplača
se pa in med nenavadnimi poklici
je naravnost aristokrat. Vsako
drugo nenavadno delo vrše le sta-
rejši, ali pa pohabljeni ljudje. —
Podganarji, pa podedujejo svoj
poklic od roda do roda. Z očetom
prevzame tak posel sin, dostikrat
pa tudi hči, kar se sicer nekam
čudno sliši, a družina podganarja
je že otroških let vajena takemu
pečednemu poslu in življenju.

Podganolovec ima vedno dosti
opraviti; biti pa mora izurjen in
pogumen, kajti podgane lahko po-

stanejo nevarne, posebno kadar se
nahajajo v stiski in so preganja-
ne. Nikjer ni toliko te nesnage kot
v Londonu in podganarji tega me-
sta so bogati ljudje. Zabavno
zgodbu pripovedujejo o enem ta-
kem lovcu.

"Koliko dolgujem?" je vprašal
gospodar poslojca, ko je podga-
nar polovil, kar je mogel.

"Tri penny komad, in ker jih je
80, zneso ravno 1 funt." Gospodar
je upiral tolikšnemu plačilu in
ponujal samo 10 šilingov.

"Nimam časa za pretekanje,"
je dejal podganar, "in ker ne pla-
čate pripadajoči znesek, pa imej-
te podgane samu." Besedam je sle-
dilo dejanje; odvezal je vrečo, iz-
pustil vseh osemdeset podgan po
sobi ter odšel. Gospodar je skočil
na mizo ter od tam klical na po-
moč, med tem, ko so se podgane
skrile po kotih.

Lovijo jih s pomočjo psov; naj-
več uspeha pa imajo oni, ki se po-
služujejo strupenih plinov. Seve-
da morajo sami biti opremljeni s
plinskimi maskami.

Snažilec kanalov so izredno do-
bro plačani, zato jih tudi nikjer ne
primanjkuje, čeprav je to dosti
nečeden posel. A človek se vsemu
privadi, tudi če je delo še tako gr-
do in marsikateri izvrševalec teh
izrednih poklicev je zadovoljnejši
kot drugi, ki jim kljub lepšemu
poklicu trka lakota na vrata.

2000 MOŽGANOV OPERIRAL
V 30 LETIH

Proti koncu 19. stoletja so se
zdravniki prvič lotili možganskih
operacij. To pa je bilo nevarno
početje, ki se je navadno vedno
končalo s smrtjo operiranega bol-
nika. Najznamenitejši kirurgi tiste
dobe so bili prepričani, da so ta-
ka operacija ne more posrečiti. V
tistem času je v Bernu študiral
medicino mladi American Cus-
hing. Tu je videl pri delu znanega
profesorja Kocherja, ki je slovel
po svojih operacijah golše. O d-
njega se je naučil odločne volje, s
katero je šel na delo pri najtežjih
operacijah.

Mladi Cushing je čez leto dni
postal asistent v baltimorski bol-
nišnici, kjer se je posvetil svoji
življenjski ideji, zdraviti možgan-
ske bolezni, posebno možgansko
vnetja in odstranjati možganske
tvore. Med 36.000 bolniki te bol-
nišnice je 14 bolnih na možga-
nih, a vsi umrjo. Pripomočkov, ka-
kor n. pr. Roentgena, da bi točno
ugotovili bolezen, še niso poznali.
L. 1901 je videl umreti 16-letno
dekle. Nihče ni vedel, kaj ji je.
Šele razsečenje je dognalo tvore
v možganih. To ga je sprva popa-
rilo, pozneje pa ojuočalo, da je
vztrajal v svojih študijah.

Čez 30 let po tistem dogodku pa
je izšlo poročilo o 2000 možgan-
skih operacijah, ki jih je izvršil
prof. Cushing na harvardski uni-
verziteti v Bostonu. 30 let Cushing ni
delal drugega, kakor noč in dan o-

periral — le možgane, le pa to mi-
slil, le to študiral. Kaj je dosegel?

Njegov boj s smrtjo pojasnjuje
posebna statistika. Ta veli: L. 1912
je od sto bolnikov, ki jih je on o-
periral, umrlo kar 90.4%; L. 1929
še 44.9%; L. 1929 še 44.9%, L. 1931
pa le še 28.4 odst. bolnikov.

Prof. A. Mayer, ravnatelj v
Westendu, ki je sam priča Cus-
hingove dela, takole opisuje Cus-
hingove operacije:

"Nobeno pripovedovanje ne mo-
re popisati tega, kar sem doživel.
Prostor za gledalec je bil poln. Že
eno uro, predno je prišel Cushing,
je bilo vse pripravljeno... Prineso
bolnika, ki mu je ohromela desna
roka. Cushing pride. Takoj stopi k
bolniku in se z njim prijazno po-
govarja... Treba je videti delo iz-
razitih Cushingovih rok: kjer je
treba delati počasi, delajo počasi;
kar je treba naglo, opravijo z bli-
skovito naglico... Takoj po opera-
ciji je bolnik mogel gibati s svojo,
prej bomo roko. Cushing sam nam
je to pokazal. Kdor tega sam ni
videl, ne bi mogel verjeti. Bolnik
je pri polni zavesti, veselo govori
in krepko stisne ponujeno mu ro-
ko. Ta čudovita operacija mi je
bila užitek, kakršnega še nisem do-
živel."

Cushingov uspeh je v tem, da se
je ves predal le tej svoji nalogi in
njel dal vse svoje misli; je miren
in jasev ter ne preveze niti enega
ziba svojih pomočnikov. Cushing
operira sedaj le vsaki drugi dan,
pa še tedaj je enega samega bolni-
ka. Sam piše: "Nasla naloga je
vsako leto težja. Vedno več je
brezpomoč obolelih sprejetih v bol-
nišnico. Poleg tega pa vsako leto
iznova skušamo napadati tvore, ki
sino doslej mislili, da so brezupni
da jih ni mogoče z operacijo o-
dvrčiti."

BODOČNOST LETALSTVA

Francoski letalec inženjer Louis
Bleriot, ki je 1. 1909 prvi preletel
se silno enostavnim in slabotnim
letalom Rokavski preliv med Fran-
cijo in Anglijo, je pred nedavnim
povedal svoje mnenje o bodočem
razvoju letalstva:

Letalstvo je že prebilo svoja
mladostna leta in časi herojev zra-
ka so minili. Letalstvo se je med
svetovno vojno, zlasti pa še v zad-
njem desetletju po vojni razvilo v
pravo tehnično znanost. Kar so ju-
naki zraka odprli človeštvu, mora
sedaj človeštvo izrabiti in v pre-
mišljenem razvoju izpolniti. Brez
dvoma je gotovo, da se bo v nadalj-
njem razvoju zrakoplovstva moral
umakniti še najbolj popolni zra-
koplov letalu. Le malo še manjka,
pa bodo najmodernejša letala do-
segla tako hitrost, kakršno zrako-
plovci nikdar ne bodo mogli.

Pomen bodočega razvoja letal-
stva bomo razumeli, če pomislimo.
Lako silne važnosti bo redni letal-
ski promet čez Ocean, ki se bo
vzpostavil lahko takoj, kakor hitro
bo mogoče izvršiti tako zvani
Armstrong načrt, ki predvideva
zgraditev umetnih otokov na At-
lantskem oceanu med Evropo in
Ameriko. Zgraditev teh otokov o-
virna le še pomanjkanje denarja in
če pomislimo, da bo stal en tak o-
tok okrog 30 milijonov zlatih fran-
kov ter bo imel hotel za potnike,
ki bodo hoteli svojo vožnjo preki-
niti, nadalje vremenoslovni insti-
tut in radio oddajno postajo, po-
tem je gotovo, da nam na izvršitev
tega načrta ne bo treba več dolgo
čast čakati. Ko bodo plavali to o-

toki enkrat na morju, potem se le-
talon ne bo treba več bati slabega
vremena, megle in viharjev, ker se
bodo lahko umaknili, pred vsimi
takimi neprijetnostmi na to otoke.
Ikrafti bodo dane možnosti, da bo-
do mogla letala tudi v hudem vi-
harju pristajati na teh otokih. Ek-
spressna zveza Evrope z Amerika
bo s temi otoki narejena.

Verjetno pa je, da bodo te vme-
sne postaje na morju v teku let
postale nepotrebne oziroma bodo
le še neke vrste rezerva za skrajne
slučaje. Zadanja leta je povprečna
hitrost letal neverjetno narasla.
In ta hitrost bo še narasla, in
zato je bila ustanovljena tako zva-
na Bleriotova nagrada, ki jo bo
dobil tisti letalec, ki bo prvi prele-
tel 1000 km na uro. Ko bodo enkrat
dosežene take bajne hitrosti, po-
tem se bo mogoče moralo spremeniti
vse letalstvo, in to ni več tako da-
leč. Pri letalih, ki bodo letala s
tako silno hitrostjo, bo najtežje
vprašanje, kako bodo mogla odle-
teti brez nevarnosti v zrak in prav
tako brez nevarnosti pristati. Tu-
di to je že prav ugodno rešeno.

Nadaljni razvoj letalstva pa bo
šel v tisto smer, kjer najdemo sedaj
še prve začetke. Raketa letala
bodo že gotovo določila, ki bo-
do opravljala zračni promet. Le-
tala te vrste bodo neke vrste gra-
rate, ki se bodo dale z lahkoto kre-
mariti po zraku in ki bodo letela
s povprečno hitrostjo 1200 km na
uro. Ta letala bodo letela že v pra-
vi stratosferi, nekako v tisti viši-
ni, v katero je doslej odin preletel
profesor Piccard s svojim balonom,
t. j. v višini 15.000—16.000 m.
Posledice prometa v teh višinah
bodo naravnost neverjetne. Naši
pojmi o času in prostoru se bodo
spremenili. Promet se bo skrčil na
neverjetno kratke ure. Take zračne
zveze med Parizom in New York-
om bodo zahtevale le še 5 ur vož-
nje, ki bo vsa napravljena v ne-
prekinjenem letu. Nevarnosti, ki
jih nudi doslej še nepoznana stra-
tosfera so malenkostne in človek
se bo v teh višinah v varnih raket-
nih letalih počutil prav tako dobro,
kakor doma v svojem naslonjaču.

Z grozo pa moramo pomisliti na
strašotne posledice vojske s takimi
letali. Taka letala bi bila v bodoči
vojni najstrašnejša morila orožja
in — upajmo — da bodo prav ra-
di strahote, ki bi jo povzročila,
preprečila vojno. Krmarenje takih
raketnih letal bo seveda prav tako
enostavno, kakor je gotovo, da bo-
do takrat vodili letala le strokov-
njaki, inženjerji, ki bodo poleg te-
ga morali imeti še prav posebne
darove in spretnosti. Skoro gotovo
bodo piloti bodočnost le sinovi na-
rodov, ki so bili že pred 100 let
znani mornarji.

Ojača oslabele
žive in mišice

Ako so vaši živi in mišice oslabele ali
ste se slabša zdravila in morali jemati
Nuga-Tone, to čudovito zdravilo je po-
močeno že milijone mozem in ženam in
dalo dobro zdravje in moč. Nuga-Tone
ojača oslabele vitalne organe, prebne
organe in mišice, povečuje energijo,
bucenje v mišicah, živci ali v kosteh.
Vam da dober apetit, odpravi želodčne
neurednosti, zaprtost in napravi vaše
splošno počutje in osveževanje.

Mr. M. Zelenak, Minneapolis, Minn.,
je trpel na oslabil živcih in mišicah.
Čez 12 let slabega zdravja, več let dokler
ni prišel jemati Nuga-Tone. V manj kot
meseč dni časa se je počutil kot nov
mož in danes pravi: "Nuga-Tone je dal
moji zdravju in moči potem ko veliko
drugih zdravil ni moglo napraviti tega.
Vsi moji organi so živi in močni sedaj
in zato priporočam Nuga-Tone vsako-
koga, ki je slabega zdravja." Nuga-Tone
se prodaja v vseh lekarnah. Ako vaš
lekarnar nima tega v zalogi rečite mu
naj pošle naročil od kupcev na delo.
Strastneje na zahtev za Nuga-Tone. No-
beto drugo zdravilo ni tako dobro.
(Adv.)

Knjigarna "Glas Naroda"
216 West 18th Street New York, N. Y.

MOLITVENIKI

SVETA URA
v platno vez. .... .90
v fino usnje vez. 1.50
v najfinejšo usnje vez. 1.80
v najfinejšo usnje trda vez. 1.80

SKRMI ZA DUŠO
v platno vez. .... .90
v fino usnje vez. 1.50
v najfinejšo usnje vez. 1.80

RAJSKI GLASOVI
v platno vez. .... .80
v usnje vez. 1.20
v fino usnje vez. 1.50
v najfinejšo usnje vez. 1.60

KVIŠKU SRCA
v imitirano usnje vez. .... .80
v usnje vez. .... .80
v fino usnje vez. 1.10
v najfinejšo usnje vez. 1.20
v najfinejšo usnje trda vez. 1.50
v bel celluloid vez. 1.20

NEHESA NAŠ DOM
v ponarejeno 1.10
v najfinejšo usnje vez. 1.50
v najfinejšo usnje trda vez. 1.80

MARIJA VARMINJA
fino vez. 1.20
v fino usnje 1.50
v najfinejšo usnje trda vez. 1.60

Hrvatski molitveniki:
Ujeha Jstaresti, fina vez. 1.10
Silva Bogo, a mir ljudem, fina vez. 1.50
najfinejša vez. 1.60

Zvonček nebeski, v platno .... .80
fina vez. 1.10

Velmar, najfinejša vez. 1.60

Angleški molitveniki:
(za mladino)
Child's Prayerbook: v burvaste platnice vezano 30
v belo kož vezano 1.10

Čono Una Mo 30
fino vezano 35

King of Heaven! 35
fino vezano 35
v usnje vezano 70
v najfinejšo usnje vezano 1.30

(ZA ODRASLE)
Key of Heaven: v celoid vezano 1.20
v celoid najfinejši vez. 1.50
v fino usnje vezano 1.50

Catholic Pocket Manual: v fino usnje vezano 1.30

Ave Maria: v fino usnje vezano 1.40

POUČNE KNJIGE
Angleško slovensko berilo 2.10
Angleško-slov. in slov. angl. slovar. 90
Amerika in Amerikanci (Trunk) 5. ....1.50
Angeljaka služba ali nauk kako se naj streže k sv. maši 10
Boj nalezljivim boleznim 75
Čerulniško jezero 1.20
Domači živinoslovni broširano 1.25
Domači zdravnik po Knaupu: broširano 1.25
Domači vrt 1.20
Govedoreja 1.50
Gospodinjstvo 1.20
Hitri računar 75
Jugoslavija (Melik) 1. zvezek 1.50
2. zvezek, 1-2 snopci 1.50

Kletarstvo (Skalky) 2.10
Kratka srbska gramatika 30
Kratka zgodovina Slovencev, Hr-
vatov in Srbov 30
Kako se postane ameriški državljan 15
Kako se postane ameriški državljan 15
Knjiga o dostojnem vedenju 50
Kuhinja, Računica 75
Liberalizem 35
Ljubovna in snubilna pisma 35
Materija in energija 1.25
Mlada lita, dr. Janca Ev. Kreka 75
Mladeničev, 1. zv. 50
II. zv. 50
(Oba skupaj 94 centov)

Mickarstvo 1.10
Nemško-angleški tolmač 1.40
Nasveti za hišo in dom 1.10
Najboljša slov. kuharica, 608 str.
lepo vez. (Kališček) 5.10

Nemščina brez učitelja: 1. del 30
2. del 30

Najboljši splošni ljubavni in
drugi pisci 35

Ojačen beton 50
Ojsteno književništvo 1.50
Perotinarstvo, broširano 1.50
Pravila za otroke 65

Učna knjiga in berilo laškega je-
zika 60

Peljične motnje na alkoholni pod-
lagi 75

Praktični računar 75

Pravo in revolucija (Pitamic) 30

Predhodniki in idejni utemelji ru-
skega idealizma 1.50

Radio, osnovni pojmi iz Radio
tehnike, vezano 2.10
broširano 1.75

Računar v kronski in dinarski
veljavi 75

Ročni slov. italijanski in itali-
jansko-slovenski slovar 90

Ročni spisovnih vsakovrstnih
pism 50

Solnenje 50

Slike iz živalstva, trdo vezano 90

Slovenska narodna mladina
(obsega 452 strani) 1.50

Spretna kuharica, trdo vezano 1.45

Sveto Pismo stare in nove zaveze,
lepo trdo vezano 3.10

Sadno vino 40

Sadje v gospodinjstvu 75

Spolna nevarnost 25

Učbenik angleškega jezika
trdo vez. 1.50
broširano 1.25

Uvod v filozofijo (Veber) 1.50

Veliki slovenski spisovnik: zbir-
ka pism, listin in vlog za za-
sebnike in trgovce 1.25

Veliki vsevedci 30

Voštilna knjižica 50

Zbirka domaćih zdravil 60

Zdravilna selišča 40

Zel in plevel, slovar naravnega
zdravilstva 1.50

Zgodovina Umetnosti pri Sloven-
cih, Hrvatih in Srbih 1.90

Zdravje mladine 1.25

Zdravje in bolezen v domači hiši,
2. zvezek 1.20

Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev (Melik) 30

II. zvezek 30

Prorokovalne karte 1.10

Knjige pošiljamo poštne prosto

"GLAS NARODA"
216 W. 18 Street
NEW YORK

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Naznanilo in Zahvala

S potrjim sreem naznanim sorodnikom, prijateljem in
znanec žalostno vest, da je umrl v evetocih letih svoje mladosti

JOHN PAULI, Jr.

Star je bil komaj 22 let. — 28. junija se je smrtno ponesre-
čil, 29. junija je pa umrl v Greenpoint Hospital. Pokopali smo
ga 2. julija. Po sveti maši v cerkvi sv. Cirila v New Yorku
smo ga odvedli na pokopališče sv. Trojice. — Lepa hvala g. žup-
niku Rev. Podgorsku za cerkvene obrede in ganljiv govor. Naj-
lepša hvala Mr. in Mrs. Jurkas za veliko pomoč in tolažbo,
lepa hvala družini Tončič, Mr. in Mrs. Sarc, Miss Krašar, Mr.
in Mrs. Pogačar, Slovenskemu Delavskemu Podpornemu Dru-
štvu, katero je darovalo lep venec in lepa hvala vsem, kateri
ste darovali venec in kateri ste darovali za sv. maše. Lepa hva-
la vsem tistim, kateri ste dali svoje avtomobile na razpolago
in se vdeležili pogreba. Torej se enkrat vsem skupaj prav lepa
hvala. Ti pa, dragi sin oz. brat, počivaj v miru in laika naj Ti
bo domača zemlja.

Zalutajoči ostali:

JOHN PAULI, oče;
MARY PAULI, sestra
v Brooklyn, N. Y.

JOHANA PAULI, mati;
SLAVKO PAULI, brat
v starem kraju.

ČIN GOSPODA PIJA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

55

(Nadaljevanje.)

— Kako čudno je vse! — šepče gospa Hedvika, ki je bila še vsa ginjena.

Resno pravi Hinko: — Naj bo, kakor je! Ni nobene slučajnosti; vse, kar v svoji slepi domišljiji premišljamo in se nam dozdeva, ravno to prihaja iz naglih virov.

Molk vlada med njimi kot posledica tega, kar so doživeli. Globoko sočutje napolnjuje srce gospe Hedvike, ko opazuje snežno bele lase in žalostni obraz gospoda Martineca.

Ni ga mogla doleteti, da je bil kriv, kar ji je bridka usoda naklonila. Ljubezljivo mu ponudi roko.

— Ubogi revež, gospod Martinec, — pravi vsa ginjena.

S kratkim, suhim ihtenjem prime Martinec njeno roko in jo pritisne na svoje ustnice.

— Draga, ljuba gospa, — pravi s tresočim glasom, — o, hvala! — Vedel je, kaj je to pomenilo v tem trenutku — da se je gospa premagala in ni več zračala nanj krivde.

— Mati, zdaj pa so tudi gotovo padle zapreke med Pijo in Volbenkom. Storiš je več, kot pa samo rešil svojo nalogo.

— Draga Hedvika, tukaj je in čaka na tvojo besedo, — pravi gospa Ilza, ko gospa Hedvika ni imela nobenega odgovora na Hinkove besede. — Zaradi njega je naš zaročni par še zamolčal njegovo srečo — rekla sta, da je njuna sreča odvisna od Pijine sreče. Ali ga hočeš videti? Ali ga rajz pokličem? Svojo besedo mora vsa kdo držati!

— Na to me nikdar ne spominjaj! To je popolnoma razumljivo! — Gospa Hedvika potegne z roko preko čela. — Oprosti, zbrati moram še svoje misli — vse je prišlo na mene tako naglo kot hudournik.

Skoro boječe pogleda Martinec, ki še vedno stoji pred njo in jo gleda z nepopisno žalostnimi očmi. V njih je bila žalost, bridkost in globoka bolečina. O, ko bi mogel pomagati gospe Hedviki!

Kot pisan metulj prihitel po stopnicah na teraso Lili in s svojimi živimi očmi takoj spozna položaj. S Hinkom izmenja poglede in ko vidi, da se Hinko veselo nasmeje, je vedela vse.

— Mati, ali ti smem sedaj pripeljati Volbenka? — vpraša Hinko mater.

Gospa Hedvika tiho prikimava. Nekoliko se je bala trenutka, ki ji bo pripeljal tega moža, zaradi katerega je prišlo toliko nemir in njeno življenje.

In trenutek za tem je stal pred njo v tihem poklonu — resen, dostojanstven in vselelega obraza.

— Milostljiva gospa, ali sem rešil svojo nalogo?

— Da, gospod Ribič! Gospa Hedvika se premaga in mu ponudi roko, katero Volbenk poljubi. — Iz nekaj nemogočega ste napravili mogoče!

— Milostljiva gospa, nisem bil jaz sam; slučaj in srečna usoda mi je to naklonila. Držim na svojo čast, zato nisem ponižen, ker se nočem odpovedati svojemu plačilu. Prišel sem, da dobim plačo, — reče smeje.

— Kot se mi zdi, ste zelo točni v pobiranju svojega plačila. — Lahen nasmeš se zaziblje okoli njenih ustnic.

Smeje pravi Ilza: — Draga Hedvika — mi smo trgovci in v svojih knjigah ne maramo imeti dolgov. Dohodke imamo rajši, kaj ne, Hinko — in veselo vsčipne Hinka v roke.

— Moja draga Lili, počakaj še, ako se ti bodo ti dohodki tudi v resnici pokazali za dohodke, — pravi nekoliko šalivo gospa Hedvika.

— Prepričana sem, Hedvika, saj je vendar tvoj sin. Sploh pa bom za to skrbela, da bo v najinih knjigah vedno največji red, kaj ne, Hinko? Zdal pa bomo poiskali Pijo; pojdi z menoj, Hinko.

Lili je dobro vedela, kje bo našla Pijo — tam, kjer je še malo prej sedela z njo in Volbenkom. In še vedno je čakala s trepetajočim srcem.

— Gospod Ribič, zakaj pa se sedaj ne pridružite Lili in Hinku, da pripeljete nevesto? — pravi gospod Barbič.

— Ker imam z gospo Hrastnikovo še majhen račun, ki mora biti poravnat.

— Ali še niste zadovoljni, gospod Ribič?

Gospa Hedvika ni vedela, kaj je hotel Volbenk še imeti. Ali ni dosegel svojega cilja?

— Še ne, milostljiva gospa. Obljubili ste mi, da mi boste vrnili Pijino sliko, ako se mi posreči rešiti dano nalogo.

— Sliko boste zopet dobili.

— Obljubili ste mi tudi milostljiva gospa, da se pobotate z mojim stricem, Jurijem Lončarjem. Gospa Barbičeva je bila priča, ko ste mi to obljubili.

— Da, gospod Ribič, to moram potrditi. Gospa Hedvika se je brez vsake zahteve od katere strani izrazila, da se bo pobotala z gospodom Lončarjem, pod pogojem, ako bo tudi sam hotel.

— Moj stric to želi in iz sreče želi, — pravi Volbenk resno in gospa Hedvika prebledi, kajti na svoje besede ni več mislila. O, kaj naj napravi! Popolnoma je bila oblegana. Nikakega izhoda nima!

— Moj stric bo vse popravil, kar je s preveliko naglico zakrivil, ker ni sledil višjim silam, — nadaljuje Volbenk. — Od sedaj naprej smatrajte hišo zopet za svojo lastnino. Vsak dan vam je na razpolago.

— Ne, ne, maram je! — zakliče jezo gospa Hedvika.

— Hiša je zopet zapisana na vaše ime, ker je gospod Martinec v tej zadevi zopet zavezan mojemu stricu. Včeraj je bilo vse pri notarju urejeno in listine je napisal gospod Jesenko.

Naglo in odločno zopet pravi gospa Hedvika.

— Ne, ne maram, da mi kdo kaj podari. Zadovoljna sem s tem, kakor je, kakor sem si nanovo postavila svoje življenje.

— To ni nikako darilo, to je vaša pravica! — pravi gospod Barbič, — gospod Jesenko vam bo še vse bolj natančno povedal.

— Ako se temu upirate, milostljiva gospa, me boste pognali v obup, — pravi Martinec, — kajti vedno bom živel v zavesti, da je po meni prišlo toliko gorja nad vas in da mi niste dali priložnosti poplačati svoj dolg. To bo tako zelo težilo moje življenje, da ne bom več zmožen za nobeno delo. Da, potem si bom moral želeči, da bi ostal Mr. Nobody, človek brez "jaz" in brez imena, kar je najstrašnejše za človeka. Ali me hočete zopet vreti v to stanje?

— Hedvika, mora rečiš "da", — pravi gospa Ilza. — Vsed svojega odpora samo povečaš razburjenje gospoda Martineca in tako zelo, da povzroči njegovo staro nesrečo. In tega vendar ne boš hotela!

— Milostljiva gospa, ako mi odvezamete vse moje dolge in težave, bom še mogel delati na svojem izumu, ki je vreden milijone. Gospodu Lončarju sem svoj načrt že pokazal in razložil. Zelo se zanima zanj in bom na njem dalje delal. Prevzel je že jamčino za moj dolg, ker ve, da ni sklenil slabe pogodbe. In moja dediča bosta vaše otroke Pija in Hinko, kakor tudi moji ameriški prijatelji, ki so me pobrali na ulici.

V vedno naraščajoči razburjenosti je govoril Martinec in besede so skoro prehitale ena drugo. Udano in pričakujoče ji gleda naravnost v oči.

— Saj vendar ne maram nikake miloščine, — reče gospa Hedvika.

— Kdo vendar govori o miloščini, Hedvika; do tega imaš vendar pravico, — ji prigovarja gospa Ilza.

V svojem ponosu in trmi proti Lončarju in Ribiču se gospa Hedvika bori sama s seboj.

— O, vjeta sem, zasačila so me.

— Hedvika, ali ni boljše, da sreča preseneti človeka kot pa nesreča? Pomisli to! Pomisli na ubogega gospoda Martineca, misli na sebe in tvoja otroka in se ne upiraj več. Pomisli, kako lepo je pozabljenje in odpustanje. Tvoja otroka sta že pozabila in odpustila. Ali te moram spomniti na vse lepe besede, ki si mi jih izrekla v uri, ki je bila za mene odločilna? In nikdar mi ni bilo žal, da sem sledila boljšemu razumevanju in nisem ostala v svoji trmi in klubovalnosti.

— Lili, Hinko in Pija vstopijo.

Pija pogleda od resnega Volbenkovega obraza na blede materino obličje.

Vroča rdečica se razlije po Pijinem obrazu, ker je čutila ljubezljivi pogled svojega ljubega. Na svojih ustnicah še čuti poljub, ki jih ji je dal pred nekaj minutami ob bolešno sladkem svidenju.

— Stee k materi ter zakrije svoj obraz na njene prsi.

— Mama, ljuba mama!

— Pija, ali ne veš za noben boljši prostor?

Mehko odviče gospa Pijine roke s svojega vratu, jo prime za roko in jo pelje k Volbenku.

— Tukaj, Pija, je tvoj prostor, — pravi s tresočim glasom.

V globokem ginjenju se Volbenk skloni nad njeno roko. Ne reče ničesar, toda njegov pogled, vprti v gospo Hedviko, je govoril tisoč zhal, tisoč obljub, da je mogel držati v svojem objemu najdražji biser — Pijo!

In če je gospa Hedvika hotela ali ne — priznati je morala moč žatost in uljudnost moža, kateremu je podarila svojo hčer.

Nobenemu boljšemu ne bi mogla dati svojega otroka — tako ji je govoril nek notranji glas, in ta vsako mater osrečujoča zavest je izbrisala vso jezo.

Ko dvigne solzne oči, pogleda naravnost v dvoje črnih, žalostnih oči, majhnega suhega moža, ki je stal med vrati.

Vsaka barva izginje iz njenega obraza.

Jurij Lončar!

Burno ji bije srce. Kot nož ji spomin reže srce. Tako jo je nekoč pogledal — pred leti, ko mu je rekla:

— Grem od tebe! Ljubim drugega!

Ako se je tedaj njegova brezmejnja ljubezen izpremenila v sovražstvo, ali to ni bilo razumljivo?

Težko, težko je grešila nad njim! Zadnji meseci so jo mnogo naučili — sama od sebe se ni smela po farizejski hinavščini smatrati, da je prosta vsakega greha.

In če se je še tako zelo branila — sence onega greha jo je vendar mučila. Ni mogla pozabiti prosečih besed svojega sina; bile so kot semensko zrno, ki je zrastle v čudovit cvet — sprave!

Opazila je, da so oči vseh vprte v njo in želje vseh so tekle k nji, kot reka, ki jo skoro proti njeni volji potegne za seboj in počasi obrne svoje korake proti vratom, pri katerih je stal Jurij Lončar.

Nepremično pričakuje gospo Hedviko.

Njegove temne oči so gorele na njenem obrazu.

Kaj bo naredila?

Ali mu bo rekla, naj gre, ker je po njegovi krivdi prišlo v njeno življenje toliko žalosti?

Gledata si iz oči v oči.

Tedaj pa gospa Hedvika dvigne roko in mu jo ponudi:

— Jurij Lončar, od danes naprej naj bo najina medsebojna krivda izbrisana in pozabljena, — ji pridre tiho skozi ustnice.

Bolestno, pa trdo prime po tolikih letih roko žene, ki je ni nikdar pozabil.

Globok vzdih se izvije iz njenih prsi in na ginjenih obrazih okoli stojičih je spoznala, da je storila prav.

Kdor je brez greha, naj vrže prvi kamen!

In njej je bilo, kot bi s tem bil tudi poplačan čin njenega moža.

K O N E C.

Vsakouvrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3575

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

DO LJUBLJANE
in nazaj

TRETJI RAZRED \$159.--

Moderna udobnost... Ne-
prekosljiva služba... Te-
denska odplutja iz New
Yorka... Pripravne in
hitre železniške zveze od
Hamburga do Jugoslavije

Za pojasnila vprašajte
lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN
LINE

39 Broadway, New York

VSE PARNIKE

in

LINIJE

ki so

važne za

Slovence

zastopa:

LEO ZAKRAJŠEK

General Travel Service

1359 Second Ave. New York, N.Y.

AMERIŠKA TOPILNICA PRE-
NEHALA Z OBRATOVANJEM

Mexico City, Mehika, 22. julija. — American Smelting and Refining Company je naprosila zvezni poravnalni svet, če sme zapreti svojo livarno v državi Chihuahua. Prošnjo je bilo ugodeno, in nad petsto delavcev je izgubilo delo.

OKOSTJE MAMUTA
NAJDENO

Moksva, Rusija, 22. julija. — Ko so delavci kopali kanal pri reki Osuga, so našli na okostje ogromnega mamuta. Okostje, ki je jako dobro ohranjeno, bodo poslali v državni muzej.

KITAJSKA POSTAJA
ODLOČNEJŠA

Nanking, Kitajska, 22. julija. — Oficijelna kitajska poročevalska agencija naznanja, da je nacionalistična vlada sklenila z orožjem preprečiti nadaljno prodiranje japonskih čet v provinci Jehol.

CENÁ

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Siene samo

\$2.--

Naročite za pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18th Street
New York City

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi

z velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla-

bih razmer tako priza-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, RE-
ZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-
TOVANJE

28. julija:
Majestic v Cherbourg
Deutschland v Cherbourg in Hamburg
Bremen v Cherbourg in v Bremen

29. julija:
Westernland v Havre

30. julija:
De France v Havre
St. Louis v Cherbourg in Hamburg
Rotterdam v Boulogne sur Mer
Conte Grande v Genova

3. avgusta:
VULCANIA v Trst
Mauritania v Cherbourg
Pres. Harding v Cherbourg in Hamburg

4. avgusta:
New York v Cherbourg in Hamburg

5. avgusta:
Hollandia v Cherbourg
Lafayette v Havre

6. avgusta:
Europa v Cherbourg in v Bremen
Lafayette v Havre
Vesudam v Cherbourg in v Boulogne
sur Mer

9. avgusta:
Leviathan v Cherbourg

11. avgusta:
Aquitania v Cherbourg
Albert Ballin v Cherbourg in v Ham-
burg
Dresden v Cherbourg in v Bremen

12. avgusta:
Paris v Havre
Olympic v Cherbourg
Pennland v Havre

13. avgusta:
Augustus v Genova
Augustus v Cherbourg
Statenland v Cherbourg in v Boulogne
sur Mer

15. avgusta:
Cleveland v Cherbourg in Hamburg

17. avgusta:
Rochambeau v Havre
Pres. Roosevelt v Cherbourg in v Ham-
burg

18. avgusta:
Berengaria v Cherbourg
Berlin v Bremen
Hamburg v Cherbourg in Hamburg

19. avgusta:
Mauritania v Cherbourg
Belgenland v Havre

20. avgusta:
SATURNIA v TRST
Milwaukee v Cherbourg in Hamburg
Volendam v Cherbourg in v Boulogne
sur Mer

21. avgusta:
Columbus v Cherbourg in v Bremen

24. avgusta:
Stuttgart v Cherbourg in v Bremen
Deutschland v Cherbourg in v Ham-
burg

26. avgusta:
Conte Biancamano v Genova
Homerik v Cherbourg
Westernland v Havre

27. avgusta:
De France v Havre
Minnewaska v Cherbourg
Rotterdam v Cherbourg in v Boulogne
sur Mer

30. avgusta:
Lafayette v Havre
Pres. Harding v Havre

1. septembra:
Berengaria v Cherbourg
Gen. v. Stuenen v Bremen
New York v Cherbourg in v Hamburg

30. septembra:
Homerik v Cherbourg
Minnetonka v Havre

2. septembra:
Paris v Havre
Minnetonka v Havre

3. septembra:
Veendam v Boulogne sur Mer

6. septembra:
VULCANIA v TRST

7. septembra:
Majestic v Cherbourg
Manhattan v Havre

8. septembra:
Berengaria v Cherbourg
Dresden v Cherbourg in Bremen
Albert Ballin v Cherbourg in Hamburg

9. septembra:
Europa v Cherbourg in v Bremen
France v Havre
Pennland v Havre

10. septembra:
Conte Grande v Genova
Statenland v Boulogne sur Mer
Champlain v Havre
St. Louis v Cherbourg in Hamburg

11. septembra:
Pennland v Havre

13. septembra:
Columbus v Cherbourg in v Bremen

14. septembra:
De France v Havre
Mauritania v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre

15. septembra:
Bremen v Cherbourg in v Bremen
Hamburg v Cherbourg in v Hamburg

16. septembra:
Olympic v Cherbourg
Minnewaska v Havre

17. septembra:
Aquitania v Cherbourg
Rochambeau v Havre
Volendam v Boulogne sur Mer
Augustus v Genova

20. septembra:
Leviathan v Cherbourg

21. septembra:
Paris v Havre

22. septembra:
Stuttgart v Cherbourg in v Bremen
Deutschland v Cherbourg in v Hamburg

23. septembra:
Majestic v Cherbourg
Westernland v Havre

24. septembra:
SATURNIA v TRST
Lafayette v Havre
Rotterdam v Boulogne sur Mer
Cleveland v Cherbourg in v Hamburg

25. septembra:
Europa v Cherbourg in v Bremen
Westernland v Havre

28. septembra:
Pres. Harding v Havre

29. septembra:
Berengaria v Cherbourg
Gen. v. Stuenen v Bremen
New York v Cherbourg in v Hamburg

30. septembra:
Homerik v Cherbourg
Minnetonka v Havre

1. oktobra:
De France v Havre
Bremen v Cherbourg in v Bremen
Milwaukee v Cherbourg in v Hamburg
Roma v Genova
Veendam v Boulogne sur Mer

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre
Na hitrem Ekspresnem Parniku

ILE DE FRANCE

30. Julija — 27. Avgusta

LAFAYETTE

6. Avgusta — 30. Avgusta

PARIS

2. Septembra — 20. Septembra

NIZKE CENE DO VSEH DELOV
JUGOSLAVIJE

Za pojasnila in polne liste vprašajte naše pooblaščenega agente

French Line

19 STATE STREET. NEW YORK

Osebnost Voden